

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: Negyedévre	3 korona.
Helyben: Évi	12 "
Külföldre: Negyedévre	5 "
Külföldre: Évi	20 "

Magyarországi Kiadó: **Rudnyánszky Gyula.**

Kiadó laptulajdonos:

Urszöló József.

Egyesületi ára 4 fillér.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon

Mindent az államtól, semmit az államnak!

— aug. 4.

(T.) Bizonyos honfiai fogalmaknak ez a jelszava közfelkarolásra kezd találni, mert amennyi követelés most zászlót bont, nem egy ilyen szegény állam, mint a magyar hanem az annival gazdagabb se tudna azoknak eleget tenni. És úgy kezd fényleni, mintha honfiai eredményekben hanyatlanának a szocializmus nemzetközi kísértete suhogna köztünk, mely mindent követel, de nem ad semmit. A cérendszer kapott helyette lábra, pedig minden osztályában a társadalomnak, melynek más egyéb célja alig van, mint az állammal szemben képviselni egy-egy nyomatékos testület.

Na de hát ez ellen nem lehetne kifogása senkinek. Ahol ez a társadalmi rendszer legnagyobb arányokat ölt, az a világ legszabadabb népeinek, az amerikai egyesült államok népeinek leghatalmasabb önbiztosító lehetősége, — de minél kevesebb köze van az államhoz, hanem inkább a versenyek világában nélkülözhetetlen oly szövethetés, mely a létkérdés védműve. De nálunk nem!

Amerika nagy! Amerika egy ipart, kereskedelmet, mezőgazdaságot a verseny erélyével üző munkás ország, amely nem a politikából és politikai demonstrációkból akar megélni. Amerikának nincs egy pusztán az elégedetlenség szításából és szimatolásából élő ellenzéke, mely kormány buktatásánál egyéb feladatot sem ismer és egyéb után se kutat minthogy valahol egy-egy elégedetlen társulásra találjon, melyben aztán nem a versenyképesség ambícióját, hanem a követelést igyekszik lábra állítani s amely követelésnek ő rögtön szószólójává szegődik. Nem tudok rá esetet, hogy Magyarországon az ellenzék valamikor a versenyképesség érdekében buzdított

volna, hanem ahol az elégedetlenség érdekében kell buzdítani, hát hogy ott mindig a fő-fő buzdító szerepét játssza — arra igen!

Egy idő óta például, az ellenzék segítségével a fizetésemelések zónájába jutottunk, Nem is akarok ellene kardot rántani, az állam dolga megtenni, amit tehet, hanem a mód-amilylyel a fizetésemelést követelők egy némely része föllép, nem egészen felel meg annak a kötelességnek, melyet valamikor hazafiai szempontnak is neveztek. Mert itt se szó, se beszél, fölesapnak a követelők szociáldemokratáknak és egész nemzetközi hévvel döngetik az állampénztár falát, hogy ők bizony nem türnek, nem várnak, habár a pokol fenekéből veszi is az ország, állam, vagy a valamikor szeretett haza a pénzt. Az ellenzék pedig ott ugrál előttük, tüzei, bizgatja, izgatja és berzeli, hogy: na még jobban, na még hevesebben, na még fenyegetőbben! Nem kell félni, nem kell engedni, amíg meleg a kormány:

Jogos igények elől nem szabad elzárkózni az államnak és a méltányosság éppen oly törvény, mint a paragrafus, de határon túlterjeszkedni megint nem szabad, hanem a kettőt ki kell egyenlíteni egymással. Pál jogosan követelheti a kenyert, de Péter éppen oly joggal követelheti, hogy azt a kenyeret ne az ő szájából vegyék ki. De mert ez nem az ellenzék gondja nem is törődik vele. El van ő készülve minden kortesfogásra, de semmire úgy, mint a hazabeszélve az adó ellen. Ott volt mindenütt, ahol a követelések támogatásával népszerűséget hajhászni lehetett, de ez még mind semmi ahhoz a népszerűségéhez, melyet az adózás ellen hazabeszélve megszerezni lehet.

Már ilyenkor feledésbe mennek az a követelések, amelyek milliókkal

és milliókkal emelték az állam kiadásait, s amely követelések teljesítését az ellenzék az érdekelt felek előtt saját érdemül oiván betudni. Mikor aztán a sor e milliók fedezésére kerül, a ki a kormányt rossz gazdálkodással és országpusztítással vádolja, az megint csak az ellenzék. Vágyakat kelteni, azokat kielégíteni az ellenzék mindig jelen van, hanem aztán az államot a hinárból kihuzni és az állampolgárok hazafias áldozatkészségét igénybe venni? Ez már nem arra való, hogy népszerűséget lehessen belőle csinálni. De már ennek ellene szavaz!

Ilyen hazfias oktatásban résztesítik ma a nemzetet!

Egységes középiskola.

— augusztus 4.

Kisért s talán valóra válik a VII. osztályu polgári iskola. S félünk, hogy a polgári iskolák tervezett átalakítása csak a középtitok oktatás intézeteinek számát fogja emelni ép az egységesítés rovására.

Julius 30-án mondta el programbeszédét Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter. A középiskolákról szólva, hiva ugyan az egységes középiskola megvalósításának, azonban égetőbb szükségnek tartja, a polgári iskolák hét osztályra való fejlesztését. Ezen tervet szerint az alsó tagozat hivatva volna előkészíteni a különböző gazdasági irányú középfokú szakiskolákra és a tisztviselői pályákra. A középiskola pedig — ugymond — maradjon kizárólag a tudományos pályára előkészítő iskolának.

Világos nyilatkozat. Tehát 9 vagy 10 éves korában tudnia kell a szülőknek hogy mire való az ő fia. S mivel a szülők mindig a legjobb véleménynyel vannak saját gyermekeikről, megessik, hogy a legtöbb azontul is a gimnáziumot keresi fel.

Tanul például 3 vagy 4 évig a gimnázium, vagy ha tetszik a tudományos pályákra előkészítő iskolában. Ha tovább nem tanulhat, evvel a tanulóval mitevő lesz a szülő? Tanult a gyerek latinul, más a gyakorlati pályákra nézve föléletes tudományt, eltöltötte zsenge ifjkorának legfogékonyabb éveit s most mi lesz vele? — Elmegy és felvételi vizs-

FERENC JOZSEF KESERÜ VIZ az egyedül elismert kellemes ízű természetes hashajtószert.

gát tesz a polgári iskolában, a hol szintén nehezen fog boldogulni, mivel a polgári iskola egészen más irányu.

De mire való az alsó négy osztályban ez a sokféle alapképzetség? Nem elég baj ma is, hogy a 9 éves ifjút azt sem tudja a szülő, hogy hova irassa be? Ha a polgáriba megy még önkéntesi joga sincs, ha végez, — ha csak 7 osztályra nem lesz; — ha a reáliskolába megy, nem mehet az érettségi után tetszése szerinti pályára — ha csak a latint nem hallgatta és nem vizsgázott belőle; — ha pedig a gimnáziumba megy, az sem felel meg az alsó tagozatban különösen, mert a gyakorlatiból, az utilitáris tárgyakból nagyon keveset bír. A némettel kezdik a 3-ikban, szabadkézi rajtot nem tanulnak.

Amint fentebb említettem, mint-hogy minden szülő gyermekéről a legjobb véleménynyel van, természetesen, hogy fiát a minden pályára szabad választást nyújtó gimnáziumba iratja, ahol a latint az elsőből kötelező tantárgy gyanánt tanítják; a reáliskolába kevesebbet iratnak be, mert a latint csak az ötödikből kezdik rendkívüli tárgy gyanánt s a latin érettségit a gimnáziumban tehetik le. A polgáriba pedig még kevésbé mennek, mert nem nyújt szabad teret a pályaválasztásnak.

És ebből mi következik. A tanulók javarésze, számban és tehetségben, a gimnáziumot keresi fel, a hol alaposan kielejtezhetik a tanulókat a reáliskola és polgári iskola javára (?) A reáliskola még föl veszi némileg a versenyt, a mióta a latint is tanítják, a polgáriban pedig csak végső szükség esetén küldik az ifjút.

Az elmondottakból, a legvilágosabban következik, hogy, — minthogy minden ut Rómába vezet, tehát végső szükségben mindig a polgári iskolába megy az ifjuság — a meglevő rendszer nem felel meg.

Látható ezekből, hogy mindennél égetőbb szükség az egységes középiskola létesítése s egyáltalában nincs okunk a polgári iskolát 7 osztályúvá fejleszteni. A miniszter különben is híve az egységes középiskolának. Miért kapjanak a 9—13 éves tanulók többféle alapképzettségét s miért terheljük meg a szülőket már gyermekük 9 éves korában azzal a rettenetes gonddal, hogy gyermekünket gyakorlati vagy tudományos pályára készítsék-e elő?

Ha már az egységes középiskola gondolata felszínre került, minek komplikáljuk a világos állapotokat és miért nem egyszerűsítünk?

Igyekezünk létre hozni az egységes középiskolát olyan módon, hogy az alsó négy osztály nyújtsa az általános műveltséget, valamint azon szükséges ismereteket is, a melyekre a gyakorlati pályákon az ifjaknak oly nagy szükségük van.

Például micsoda non-sens, hogy a felső kereskedelmiben egyenlő jogosultsággal vétetnek fel, gimnáziumot, polgári és reáliskolát végzett növendékek!

Ha az alsó tagozat egységes lenne akkor üdvözölhetnők a minisztert azon véleményét, hogy a gyakorlati pályákra készítsenek elő. Mert nem helyeselhető az az elkülönítés, hogy a polgári iskola alsó négy osztálya gyakorlati legyen, a középiskolák pedig a tudományos pályákra készítsenek elő.

Tudvalevő, hogy az iparosnak, vagy kereskedőnek is szüksége van általános műveltségre nemcsak a kiválasztott, tudományos pályákra készülő urfiaknak.

Tehát legyen a középiskola alsó négy osztálya egységes, oly irányban, hogy ne csak tudományos, hanem kereskedelmi, iparos és gazdasági pályákra előképezze az ifjakat, a felső osztályokban pedig válasszon magának az ifju olyan szakmát, amely neki megfelel, tehát legyen a felső tagozat két vagy három szakmára osztva.

A ki például tanár, jogász, pap vagy orvos akar lenni, tanuljon klasszikus nyelveket, a ki reális pályára megy, tanuljon több fizikát és vegytant s esetleg modern nyelveket.

S ha ezt megtenné a törvényhozás, akkor a polgári iskolákat is ilyen egységes középiskolákká lehetne inkább átalakítani. A tantervbe föl lehetne venni kereskedelmi és gazdasági órákat, amelyek azt céloznák, hogy az ifju megbarátkozzék még az iskola padján, bármifő pályára is menni fog, a problémák sorozáttal, melyek ma-holnap szőnyegre kerülhetnek.

Át kell hogy hasson bennünket az a gondolat, hogy az iskola a társadalomé; ha tehát ez átalakul, az iskolának lépésről-lépésre kell haladnia a társadalom fejlődésével.

Nem szabad az iskolákat rejtett szentélynek tartani, amelyhez nyulni bűn, hagyományával szakítani kegyeletlenség és hálátlanság a mult iránt.

Az iskolában, különösen a középiskolában, nagyobb teret kell engednünk a nemzeti művelődésnek, és hasznos, utilitáris tanulmányoknak.

Ezt különösen hangsúlyozzuk, habár tudjuk, hogy legnehezebb vállalkozás régi korhadt rendszereket megdönteni. Merész elhatározás kell ahhoz, hogy valaki a kor szellemének megfelelő új rendszert teremtsen.

Igen helyesen fogják föl a franciák az iskola hivatását, a midőn azt célozzák legújabb középiskolai törvényükben, hogy az iskola, ne csak az eszmény, hanem a való iránti érzéket is fejlessze.

Vessen számot az iskola már jó előre azzal a milieó-vel, melyben ifjaink majdan cselekedni és élni fognak.

Továbbá az is, hogy a középiskolának nem lehet feladata a műveltek kis, bár válogatott körét szolgáltatni.

A gyárosnak és kereskedőnek is jussa van a közoktatás támogatását kérni.

Vajha elérkezne már az az idő, — hogy középiskolai oktatásunkat megváltoztassuk, s annak törvényeit akkép módosítsuk, hogy ifjaink az életbe kerülve jobban megálhassák helyüket.

Gillinger János.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 3.

Fokról-fokra, napról-napra eszappan az érdeklődés, Ma például tizenegyedfél óra volt már, a jelenvoltagekat azonban kezünk ujján számlálhattuk volna meg. Karzati publikum sincs, pedig ilyen tájban augusztusban sok a vidéki ember a fővárosban. Plósz Sándor igazságügyminiszteren kívül a kormány tagjai között jelen volt Lukács László pénzügyminiszter és Tisza István gróf kormányelnök.

Elnök: Jakabffy Imre.

Mayer Károly a mentelmi bizottság több rendbeli jelentését terjeszti a ház elé.

Olay Lajos napirend előtt Fenyvessy Adolf a gyorsiroda főnöke ellen intéz támadást. Szólvó tegnap egyik közbeszólásán javítani akart, még pedig ki akarta javítani, hogy Apponyi nem német, hanem Wagnerista. Fenyvessy azonban ezt megtagadta.

Jakabffy Imre elnök utal arra, hogy a gyorsírók eskü alatt jegyeznek. Hogy aztán valaki javítani akar a beszédén azt megteheti itt felszólalás alakjában a ház színe előtt és a napló bíráló bizottság ez után megejti az óhajtott változtatást.

Olay Lajos azt vitatja, hogy beszédén bármikor is javíthat.

Elnök; azonban fentartja az imént mondottakat, mert kötelessége, hogy a házszabályokat megtartsák.

Posgay Miklós megsürgette a választ váro interpellációk elintézését, különösen a maga két kérdését a takarmány hiányról.

Elnök utal arra, hogy Posgay interpellációja nem harminc napos.

Dedovics György jegyző felolvassa az interpellációs könyvet.

Elnök: A ház az interpellációk megokolására délután harmadfél órakor tér át.

Nessy Pál dr. indítványozza, hogy kétórákor vegyék elő az interpellációkat. (Azért tette ezt, hogy a ház határozatképességét provokálja.)

Tisza István gróf kormányelnök a ki a dolgot észre vette ezt, mindazáltal utal arra, hogy mindenki óhajtaná, hogy a költségvetést mihamarább elintéznék.

Nessi Pál nem ragaszkodik indítványához.

A napirendre tértek át, az igazságügyi költségvetés folytatolagos tárgyalására.

Simonyi Ssemadam Sándor a néppárt álláspontját fejt ki. Meg kell, hogy védje a Kossuth-párt hivatalos szónokával szemben az eskütszéki intézményt. Plósz Sándort olyan embernek, aki megtartja azt, a mit ígért és el is készült egész sereg javaslattal. Baj azonban, hogy ezek nem kerülhetnek napirendre, mert a kormányelnök más dolgokat tárgyalat. Felkéri a minisztert, hasson

Mihalovits J. gyógyszertárában a „Kigyohoz“ Debrecen, főtér, a városházzal szemben

ajánlja Harmat arcorát (pouder), mely készítmény üde színt kölcsön az arenak s nem rontja az arebört. Kitünő illatu, teljesen ártalmatlan volta, valamint finomsága által vetkedik bármilyen arc- vagy frizporral. Jól tapad s igen jól fed. A Harmat-crème a Harmat szappannal együtt használva az arebört üdévé, széppé teszi s megóvja a megráncosodástól. (Kapható színben: fehér, rózsza, crém színben) mintadoboz Harmat pouder ára 50 fillér. Nagy doboz ára 1 kor. és 2 kor. Ajánlja továbbá a következő arcorait: Berlini Felpouder (3 féle színben) kisdoboz ára 40 fillér, nagy doboz áral kor. 1 kor. 60 fillér. Velupouder (3 féle színben) kisdoboz fill., nagy doboz 4 kor.

oda, hogy javaslatai napirendre kerüljenek. Ajánlana a vándorbírók intézményének angol módra való meghonosítását. Angliában 58 vándorbíró van és ezek elintézik az ország összes vidékeinek ügyes-bajos dolgát. Így kellene cselekedni Magyarországon is. A szövetségek megrendszabályozásáról beszélt és bírálata alá vonta a tervezetet. A költségvetést megszavazza.

Sebess Dénes a bírói kar kívánságainak teljesülése érdekében emel szót és azt tartja, hogy ezek a kívánságok nem olyanok, hogy teljesíteni ne lehessen. Az ügyvédek képzés erkölcsi és tudományos garanciáit kellene fokozni, a sugírászatot pedig megszüntetni. Ezt ajánlja az igazságügyminiszter figyelmébe. Az esküdtzéki intézmény dolgában sok tekintetben egyetért Bizony Akossal. Határozati javaslatot is nyújtott be, utasítsa a ház a kormányt, terjeszsen a képviselőház elé sürgősen javaslatot a bírói fizetések végleges rendezése tárgyában. (Helyeslés a baloldalon.)

Udvary Ferenc kifogásolja, hogy a kormány a közjegyzőségeket politikai szolgálatok fejében osztogatja. Majd a kereskedelmi törvény revíziójával foglalkozik. A részvénytársaságok hathatósabb ellenőrzését kívánja.

Ezután több helyi érdekű interpellációval az ülés véget ért.

Az új orosz belügyminiszter.

A cári hatalom kezd észre térni. A jelek arra mutatnak, hogy a pétervári bomba, amely egy kegyetlen hóhér életének véget vetett, a cárt is megriasztotta legalább annyira, hogy az erőszak és népfosztogatás műveletét nem engedi folytatni. Mert az a hiradás érkezik Pétervárról, hogy Plehwe utódját a cár kinevezte már. Az utód nem más, mint Muraview, a jelenlegi igazságügyminiszter.

Muraview kinevezése minden emberi számítás szerint rendszerváltozást jelent. Ez az ember ama kevés államférfiak közé tartozik Oroszországban, akik belelátanak a nép lelkébe és a jövő korszakok homályába. Tudja, hogy tovább nem zárkozhatik el Oroszország a modern áramlatok elül és a mikor a cári hatalom a legsötétebb despotizmus eszközeivel akar tovább dolgozni, csak önmagának nevel hóhérokat, olyanokat, akik vele fogják idővel a végső számadást elvégezni.

Az egyetlen ember talán az államférfiak közt, akik Wittét, a liberálisizmus képviselőjét meg tudják, meg is akarják érteni. Lelkében van a liberálisizmus, éppen úgy, mint a hogyan Plehvének a lelkében volt a kegyetlenség és az irgalmat nem ismerő népgyűlölet. Nem is képes tovább vinni az erőszak politikáját, mert a kegyetlenségre éppen úgy születni kell, mint a szabadelvűsége.

Ezt szemelte ki a cár Plehwe utódjáról is, mint említettük, ki is nevezte már a nagyon fontos állásra.

Annak idejében — 1894-ben — amikor orosz igazságügyi miniszternek

kinevezték, nagy feltűnést keltő beszédet mondott, amelyben kifejtette, hogy az igazságszolgáltatást Oroszországban is modern alapra kell helyezni és hogy a szabadság szelleme elől Oroszország sem zárkozhatik el tovább. Az igazságszolgáltatás ne csak űre legyen az igazságnak, de támasza is a társadalomnak. Ő volt az, aki Oroszországban az esküdtzéki intézményt teljesen modern alapra fektette.

Emiatt sok kellemetlensége volt azokkal, akik vak és siket fanatizmussal az erőszak rendszerét őrizték és azt hitték el a cárral, hogy csak drákói rendszabályokkal lehet a cári trónt épségben tartani.

Állandó tárgya volt. Mindig a sötét vád követte, hogy titokban, lélek szerint rokonszenvez a felforgató elemekkel és elő is segíti azokat szabadelvű nézeteivel és politikájával. Az események minduntalan neki adtak igazat. Kilenc kormányzó ellen kísérletet meg gyilkossági merényleteket. Két minisztert meggyilkoltak. Ez mind a drákói rendszabályok következménye volt.

Még sem akarták belátni Oroszországban, hogy a népfosztogatásnak véget kell vetni. Sőt minden sikerült, vagy nem sikerült merénylet után a rendszabályokat nemhogy enyhítették volna, hanem szigorították is.

Mintha a vészkiállítás, mely Oroszországból hangzott, örömrivalgássá változott volna át. Pedig egész, teljes és tökéletes rendszerváltozást még sem jelent. Muraview kinevezése.

Egyidejűleg azt jelentik, hogy Kleiges tábornokot, Kiew volt főkormányzóját a csendőrség főnökévé nevezték ki. Amíg tehát Muraview kinevezése a rendszabályok enyhítésére enged következtetni, addig Kleigels a rendszabályok szigorításának gondolatát képviseli.

Ismeretes Oroszországban, hogy az új csendőrségi főnök a kegyetlen emberek közé tartozik, aki éppen olyan kíméletlenül gázol keresztül ártatlan emberekben is, amint Plehwe, Obolenszki és annak idejében Bobrikov.

Lehet, hogy a cári kormány most a két áramlatot össze akarja vegyíteni. Engedékenységet akar tanusítani egy részről, drákói szigorúságot másrésztől. Pedig az ilyen politika veszedelmesebb minden más politikánál. Egész rendszerváltozásra van szüksége a leigázott, eltaposott, jogfosztott és kizsákmányolt orosz népnek, mert a félrendszerváltozás annyi, mintha egyáltalában a rendszer nem változott volna.

A forradalmi propaganda megmarad és nagyra nő tovább, ha a régi rendszernek csak egy része marad is meg.

Azonban a rendőrségi főnök mégis alárendelt közege a belügyminiszternek. Ha a belügyi politika szabadelvűbb irányt követ, akkor a csendőrségi főnök sem állhat ellent annak.

A megjövő mutatja majd, mely irány győz Oroszországban. Ezzel a győzelemmel együtt marad meg vagy bukik minden valószínűség szerint a cári hatalom is.

Plehve gyilkossa.

Még mindig nagy izgalomban tartja a kedélyeket Plehve miniszter kegyetlen meggyilkolása. S az európai sajtó még mindig nem bír kifogni a merénylet részleteinek megállapításából és a gyilkos dicséretéből. Plehve bűneinek halmaza valóban megdöbbentő, de még szomorubb, hogy erőszakoskodásai és kegyetlenkedései éppen a béke cárnál találtak elismerésre, aki Plehvében a leg-hivebb emberét siratja.

Magáról a merénylőről is sokféle híresztelés és vélemény kering. Sokan elítélik az emberiség nevében, sokan pedig megváltóként üdvözlők. A merénylő kiletéről és személyazonosságáról szintén sokféle és eltérő nézet van forgalomban. De leghihetőbb és immár bizonyos, hogy megmenthetik az — akasztófa számára. Mert jelenleg ugyanis még mindig életveszélyesen beteg.

A gyilkosról és annak állapotáról az alábbi távirati jelentéseink szólnak:

Pétervár aug. 3. A merénylő kihallgatása nem vezetett eredményre. Állapota állandó aggodalomra ad okot. A műtét nem nagyon jól sikerült és így állapota még mindig igen súlyos. A merénylő hosszasan beszélgetett a műtétet végző tanárral és kijelentette, hogy 26 éves orosz tanító. Sajnálja tettét, de nem tehetett másképp. Ha a sebesült állapotában komplikációk nem állanak be, úgy már legközelebb a Péter-Pál erdőbe szállítják. Annyit már megállapítottak, hogy a merényletet tervszerűen hajtották végre. Több letartóztatás is történt. Az egyik letartóztatott több dologra nézve vallomást tett. A gyilkos nevét még nem tudják.

Pétervár, aug. 3. Plehve állítólagos gyilkosát, mihelyt egészsége helyre áll, a börtön udvarán föl fogják állítani ahol mindenki megtekintheti, hogy személyazonosságát megállapítsák.

Mindebből pedig végül az derül, hogy nem tudják, ki a gyilkos. Maguk a közelről illetékes tényezők is csak tapogatóznak a ködben és találgatják, hogy ki hát a gyilkos. . .

Egyház és iskola.

A t. c. szülők és gyámokfigyelmébe! Hitközségünk hatosztályú leány és ötosztályú fiú iskolájában az 1904-5 évi beiratások folyó évi aug. 30-tól szeptember 2-ig eszközöltetnek az iskola helyiségében mindennap d. e. 9-12-ig. Ez idő eltelté után csak az iskolaszéki elnökhöz beadandó folyamodvány alapján iratnak be a növendékek.

Tandijmentesség vagy a tandíjnak részbeni elengedése iránti kérvények

előbbihez a szegénységi bizonyítvánnyal felszerelve f. évi aug. 20-ig adandók be az iskolaszékekhez. Később érkező tolymadványok nem vétetnek figyelembe.

A szokásos beiratási díjak alól az ingyenes növendékek sem mentetnek fel.

Az 1-es osztályba beírandó növendékek himnlöltési és a hat éves kort igazoló születési bizonyítvány is beadandó. A megállapított tandíjnak felerésze, valamint a tandíjhátralék és beiratási díj a beiratásnál fizetendő.

A tanév ünnepélyes megnyitása szeptember 4-én azaz vasárnap d. e. 9 órakor a Deák Ferenc utcai nagy templomban lesz.

A t. c. szülők és gyámok kéretnek ezen rendszabályokhoz szigorúan alkalmazkodni és különösen a beiratásra kiszabott időt pontosan betartani. A statusguy hitközség izr. iskolaszéke.

Strófák az esőről.

I.

E nagy melegbe' minden ember
A barometert néző szemmel
Igy esd a mindenség előtt:
Uram, hozzád könyörgve szállunk,
Vagyóra, kincsre soh'se vágyunk,
Inkább esőt nekünk, esőt!

II.

A vén Duna is szörnyü látvány,
Tegnap hajókat hordva hátán
Hatalmas zugással folya,
S ma minden csirke átkel rajta,
Mert nem más, mint egy kisebb fajta
Kilencedrangu pocsolya.

III.

Csak egy van, mit ki nem találok:
Ha már esőt hiába várok,
Mért, hogy dörgésben nincs hiány?
Tán fönn az égben minden éjjel
A vendéglősök végszentjével
Civakodik Szent Flórián.

IV.

De minden rossz fordulhat jóra,
Igy lám, a tisztelt olvasóra
E szárazság sok jót hozott,
Mert — bár verselni volna kedvem, —
Nem lehet, mert e nagy melegben
Kiszáradt tintám s elfogyott.

Ifju Rézaugyal.

H I R E K.

* **Személyi hírek.** Szele György ev. ref. lelkész tegnap hazaérkezett kétheti szabadságáról. — Borhy Sándor csendőrfőhadnagy tegnap hagyta el városunkat, hogy Aradon elfoglalja szakaszpáncsnoki állomását.

* **Kamarai titkárnak az ország tulso felében.** Szávay Gyula kamarai titkár f. hó 6-án dr. Ráth Zoltánnak, a tragikus véget ért nagytudományú fiatal nemzetgazdásznak sirja fölé emelt márványemlékénél tart leleplező beszédet, szeptember 4-ére a dunántúli iparoskongresszus kérte fel, hogy a termelő, iparos és kereskedő közötti összhangzást tartson előadást, az aug. 21-én tartandó soproni kamarai kongresszuson pedig a kamarák szociológiai feladatáról értekezik.

* **Tűz a magas Tátrában.** Tudósítónk Matlárházáról a következőket írja nekünk. Tegnap reggel 7 óra után az

itteni nagy kényelemmel berendezett Székely-villában kémény tűz ütött ki, melytől a tető is tüzet fogott. Eleinte bár lassan égett s a fürdőbeli vendégek magok mindent elkövettek, hogy a tüzet eloltsák, de ez nem sikerült, lehetetlen volt a szép villát megmenteni, a villa porrá égett. Sokan még ágyban voltak, felkelve gyorsan dobálta ki mindenkinek a holmiját, ezek úgy összefüstölődtek, égtek és hányódtak, úgy hogy nehezen tudta mindenkinek a magáét megtalálni. Később jött a tűzoltóság Nagy Lomnicáról és Kismárkról, de ezeknek már csak az a dolguk akadt, ne hogy a közeli erdő is meggyuladjon, mivel a romok még most is égnék s erősen füstöl. Matlárházán debreceniek is nyaralnak s nagy vihar esetében az egész telep porrá éghetett volna. A kár így is tetemes, főleg a Székely családé. A tátrai villák faalkotmányok s ha ily könnyen elpusztulnak, érthető, hogy ez a fürdőközönység körében nagy aggodalomra szolgáltat okot.

* **Berzeviczy miniszter és a harmadik egyetem.** A vallás és közoktatásügyi miniszterium költségvetésének tárgyalása alkalmával Berzeviczy Albert kultuszminiszter hosszabb beszédet mondott. Beszédének a harmadik egyetem felállításáról szóló része, — mely minket is közelebbről érdekel — szó szerint így hangzik: A jogi oktatás egységesítésére vonatkozó reformterv egyáltalában nem megtagadása annak a mindenkor nyitlan vallott és irodalmi téren tüzetesen és behatóan indokolt felfogásának és meggyőződésének, hogy nekünk egyetemünk szaporítására van szükségünk, úgy felső oktatásunk, mint tudományos életünk érdekei szempontjából. (Helyeslés.) Sohasem képzeltem ennek az eszmének megvalósítását úgy, hogy annak érdekében, annak kedvéért létező és életképes kulturintézményeket, tanintézeteket eltöröljünk a föld színéről. (Helyeslés. Nézetem szerint itt is a létező intézmények célszerű és okszerű fejlesztésével kell a cél felé törekednünk. (Helyeslés.)

Valószínűnek tartom, hogy pénzügyi állapotaink miatt nem lesz lehetséges a hatodik, esetleg negyedik egyetem és a második müegyetem tényleges megvalósításához hamarosan hozzáfogni. De az eszmét el nem ejtem, a célt szem előtt tartom s annak megközelítését előkészíteni kívánom. (Helyeslés)

A közvélemény a harmadik egyetem kérdése iránt rendszerint csak az egyetem részére választandó hely szempontjából szokott érdeklődni, holott én ezt megvallom, másodrendű kérdésnek tartom, mert hiszen nem ennek vagy annak a városnak, hanem az országnak van új egyetemre szüksége. (Helyeslés.) Egyébiránt az új egyetem felállításánál mindenesetre a leglényegesebb szerepet a legköltségesebb orvosi és természettudományi szakok fogják játszani s ezért nézetem szerint a hely megválasztásánál

mindenesetre nagy súly fektetendő az illető hely egészségügyi intézményeinek, különösen kórházainak fejlett voltára is.

* **A debreceni középiskolák felsőbb osztályu tanulójának szüneti Jókai önképző köre** augusztus hó 13-án, szombaton este a Bacskay kerti nyári vigadóban tartandó jótékonyoslu tuncmulatsággal egybekötött zártkörű felolvasó estélyt rendez, melyre a rendezőség nevében: Balogh János, r. b. elnök. Balla Bertalan, r. b. jegyző. Lehotzky László, r. b. pénztárnok. Orosz Antal, számvizsgáló. Szabó István, ellenőr. Lókodi József, számvizsgáló adták ki a meghívót. Belépti-díj személyenként 1 korona. Családjegy 4 személyre 3 korona. Kezdeté este 8 órakor. Társas indulás Debrecenből: az este 6 óra 56 perckor induló vonaton. Műsor:

1. Nyitány. Előadja a debreceni műkedvelő zenekar.

2. Elnöki megnyitó. Tartja: Tkei Emil, az éperjesi ág. ev. collégium tanulója.

3. Részlet Petőfi Sándor Tündéralom c. költeményéből. Szavalja: Balla Bertalan, főgymn. VIII. o. tanuló.

4. Felolvasás. Tartja: Lehotzky László, felső keresk. isk. tan.

5. Magyar nóták. Előadja az önkör zenekara.

6. A munkácsi rab. Irta: Jókai Mór. szavalja; Szabó István, főgymn. VII. o. tanuló.

7. A tót táncmester, monolog. Előadja: Lókodi József, főreal isk. VIII. o. tan.

8. Induló. Előadja a debr. műkedvelő zenekar.

A táncra a zenét a debreceni műkedvelő zenekar fogja szolgáltatni. Jegyek előre válthatók a rendezőség tagjainál és este a pénztárnál, ugyszintén a kollégiumi szeniori hivatalban.

* **A sertéskonzumvásártér létesítése.** A sertéskonzumvásártér költségeit a főmérnök már beterjesztette a tanácshoz. A költségvetés szerint a sertéskonzumvásártér 24,000 koronába kerül. A tanács a költségvetést kiadta a jog és pénzügyi bizottságnak.

* **Lépfene egy uradalomban.** Már többször írtunk lapunkban arról, hogy a Hartstein féle uradalomban a szarvasmarhák közt kiütött a lépfene (anthrax). E fertőző betegségben több állat elhullott annak idején. Sőt még a cselédség is elkapta, mert a felügyelet hiányossága folytán ettek az elhullott üsző husából. Mint nekünk ujabbán jelentik, a napokban ismét elhullott egy tehén ebben a veszedelmes betegségben. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy a fertőzés folytán megbetegedett cselédek nagyobb része már teljesen fölépült. Sőt a fertőzés nagymértéke következtében legveszélyesebben beteg béresnét is megmentette az életnek Katona Zoltán dr. gyors műtete, a kiégetés és a gondos ápolás.

* **Németül levelező magyar gyár.** Hogy a magyar kereskedelmi világban itt-ott még most is milyen gyarló módon virul a magyar szellem, bizonyítéka az, hogy hazánk fővárosában főnállhat egy gyertyagyár, amely persze ékes — német nyelven küldi szét ajánlatait és üzleti leveleit vidékre. Ez a Budapesti Gyertyagyár, amely magyar cég fölírtos levélpapíronon németül levelez és „Budapes-

zen kezesfabrik" bélyegzővel jegyzi alá magát. Már több ilyen levél került kezesinkhez. Vajjon mit érdekelnek az ilyen gyáros urak? — Semmi egyebet csak azt, hogy kiséprűzzék őket az 6 gyertyájukkal és német levelükkel egyetemben az országból. Ha valaki Magyarországon és még ott is az ország szívében: Budapesten akar gyáros lenni, akkor tanuljon meg magyarul. Ha pedig nem akar magyarul tanulni, akkor ne lakják jól magyar kenyérrrel se! Szóval itt volna már talán az ideje, hogy a magyar kereskedelemről végkép kiküszöböljék a német nyelvet.

* **A dandárparancsnok idehaza.** Ekensberger Győző ezredes, a városunkban állomásozó 4 honvéd lovasdandár parancsnoka, szemle utjáról haza érkezett és átvette a dandárparancsnoki tisztet.

* **Nagyboldogasszony napi vásár.** A szokásos nagyboldogasszony napi vásárt az évben a következő sorrendben tartják meg. Augusztus 8, 9, 10, hétfő, ked, szerda, bór, gyapju, méz, dió stb. továbbá toll ipareikkek, gabona és termény vásár. 11, 12, csütörtök, péntek, juhvásár. 13. 14. szombat, vasárnap; sertésvásár. 14, 15, vasárnap, hétfő; lóvásár. 15, 16, hétfő, kedd; baromvásár. A vásár első hírnökei, a komédiások már megérkeztek.

* **Kereskedők szökése.** Kürschner és Deutsch debreceni kereskedők mult Szombaton este megszöktek Debrecenből. Szökésük oka az volt, hogy a budapesti Strasser és König cégtől 9400 koronát felvettek és elsikkasztották. A debreceni rendőrség, pontos személy leírást tartalmazó táviratot küldött Európa nagyobb városaiba, minek az lett az eredménye, hogy tegnap délelőtt Kürschner és Deutschot Hamburgban elfogták. 7000 Márka készpénzt találtak meg náluk.]

* **Nagy riadalom a Dorottya-utcában.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: Ma délelőtt nagy riadalmat okozott a Dorottya-utcában egy hirtelen megőrült fővárosi tisztviselő. A szerencsétlen fiatal ember Némegy Jenő, dr. Némegy Jenő fővárosi ügyvédnek a fia, aki a Királyi Pálutca 18. száma alatt lakik. A fiatal ember a fővárosnál van alkalmazásban. A mult esztendőben a fiatal 25 éves ember nevet egy férjes asszony esetével kapcsolatosan emlegették. Az esetnek becsületesértési per lett a folytatása, amelyben Némegy Jenőt el is ítélték. Azóta a fiatalember idegbeteg lett és ma délelőtt a Dorottya-utcában hirtelen megőrült. Felronant a Trieszti biztosító társaság épületébe és nagy lármával követelte, hogy becsásák be őt a vezérigazgatóhoz, mert azt inzultálni akarja. Alig tudták lecsendesíteni. Majd kirohant az utcára, ahol éppen akkor ment arra Nagy Gyula hírlapíró, a Pester Lloyd munkatársa, aki iskolatársa volt a szerencsétlen fiatal embernek. Némegy felismerte barátját és kétségbeesett hangon kiáltott rá:

— Segíts rajtam! Te vagy a király!

Nagy Gyula hírlapíró nyomban tisztában volt a helyzettel és hogy a botránynak végét vesse, különböző ürügyek

alatt kocsiba ültette Némegydt. Itt azonban a fiatal emberen kiütött a dühöngés rávetette magát Nagyra:

— Te is az életemre törsz! — kiáltotta, és a kocsiban fojogatai kezdte. Nagyot csak lélekjelenléte mentette meg veszedelmes helyzetéből. A szerencsétlen embert végre sikerült a főkapitányságra hoznia, ahol sorra nevezte ki Némegy a rendőroket titkárnak meg királynak. A rendőrorvos veszedelmes elmebetegnek találta Némegydt, akit a lipótzemei tébolydák szállítottak.

* **Az orvosi gyakorlat köréből.** Dr. Bruckner Ernő m. á. v. egészségügyi tanácsos, városunk tb. tiszti főorvosa tegnap Karlsbadba utazott, a világhírű cseh fürdők tanulmányozása céljából. Két heti távolléte alatt a vasuti üzletvezetőségél dr. Popper Alajos, magán gyakorlatában pedig dr. Láng Sándor műtőorvos helyettesíti.

* **Kihallgatás a kórházban.** Megirtuk volt lapunk tegnapi számában, hogy a Fürst Ödön nagyháti tanyáján Lővei Lajos igáskocsi a magtárban leesett a zsákhalm tetéről, mialatt egy telezsák rázuhant és ennek következtében gerincoszonya törést szenvedett. Állapota oly súlyos, hogy a benutság már az egész altesten beállott a gyomortól lefelé. Tegnap délután megjelent a kórházban Szoboszlai Sándor vizsgálóbíró és a szerencsétlent kihallgatta a végzetes baleset részleteire nézve.

* **Kártérítés.** Bagdacs János julius hoig még az Allamvasutak szolgálatában állott. Akkor történt rajta, az a szerencsétlenség, hogy munkaközben egy gerenda oly szerencsétlenül esett rá, hogy munkaképességét elvesztette. E miatt kártérítési pert indított tegnap a M. Á. V. ellen, amint valószínűleg meg is fog nyerni.

* **Új postai kerület.** A posta és távirdaigazgatóság kozhírré teszi, hogy a Szederkény község kerületéhez tartozó Alomzug, Kissulymoshát és Nagysulymoshát t nyákat, melyek jelenleg a salyószögedi, illetve tiszadobi posta és távirdahivatalnok kézbesítési kerületéhez tartoznak, postailag és távirdailag a polgári posta és távirdahivatal kézbesítési kerületéhez csatolta.

* **Régiséglelet.** A Debrecenben levő állami főiskola közelében Onosai István két darab négyszögletű, valószínűleg a 15 századból való keletkezésű perselyt talált. A perselyt, amely négyszögletű és bádógból készült, tanulmányozás tárgyává fogják tenni, hogy kikutathassák hogy annak idején mily célokat szolgált.

* **Árvák tolvaja.** Az Országos Tanítói Árvaház lucernását napok óta lopja valaki. Tegnap végre sikerült a tettest elfogni Faragó Imre személyében, kit rögtön vád alá helyeztek.

* **Bohém világ a vasuton.** Debrecen-től Székelyhidig történt a következő mulatságos eset, melyről laptudósítónk így számol be. Debrecenből a reggeli öt óras vonattal indultunk, én és egy csapat orpfeumbeli férfi és hölgy. Egyik bájos énekesnővel ismeretséget kötöttem, mindenáron ugy intézkedtem, hogy vele szóba állhassak. Sikerült is. Gratuláltam neki debreceni sikereihez, hódításaihoz. Két rajongóját is említettem, mire meg-

jegyezte, hogy két buta tökfikó volt az, — értse, nem volt azoknak pénzök. — Székelyhidon 36 színész szállott be. Micsoda subrettek, komikánék, drámai és tragikomikai alakok! Épen most lett a székelyhídi idény befejezve Augusztus 1-én. Másba való érdekes látvány! A direktor 3-4 méztákos gyerekekkel, a drámai színész né aldott állapotban... a szendék fertelmes ruhákban. De egy-nél sem hiányzott az örökös jó kedv. Könyelműség, gonltalanság ritt is valójokról s az élet keservei, bánatai az ilyen megdzett lelkekről észre véltlenül leperegnek. Szeretet és megcsontosodott bizalom köti őket egymáshoz, mely nélkül különben az élet csak teher...

* **Bánffy Dezső báró zágrábi díszpolgársága.** Zágrábtól jö ennek: A község tanács tegnap ülésén Hagnauer bizottsági tag a kisebbség nevében indítványt terjesztett elő, hogy Bánffy Dezső báró nevét töröljék a város díszpolgárainak sorából. Az indítványozó utalt Bánffy bárónak magyar képviselőházban emondott beszédére, amelyben, úgy mond, meg rágalmazta Horvátországot és Zágráb fővárost. A többség részéről Schwarz dr. bizottsági tag szólalt fel, a ki azt mondta, hogy Bánffy bárót nem személyes érdemeiért választották me a város díszpolgárává, hanem azért, mert miniszterelnök volt. A törésnek nincs értelme, mert ezzel inkább sziveséget tesznek Bánfyinak. A községtanács az indítványt elvetette.

* **A sánta gyermek fürdő költségei.** A kis sánta Szana Rózi fürdőköltségeire tegnap újabb 2 korona adomány érkezett hozzáak Risz Lipót cukrász urtól. Ezzel a befolyt összeg 65 korona 60 fillérre emelkedett. Kérjük jószívű olvasóinkat, küldjék be adományaikat mielőbb, hogy a 100 korona fűdő költség összegyűljön. A sánta gyermekre nézve életkérdés hogy minél tovább maradjon a Félix fürdőben.

* **Női krisztus.** A vallásos rajongás megint megteremtette a maga sajátosos kinövéseit. Az érchegy-égben akadt egy 14 éves leány, aki Krisztusnak hirdette magát, s rövid idő alatt egész sereg hallgatója akadt, akik valamennyien áhitattal hallgatták az Isten küldöttének igéit. A hatásnak is ráterelődött a figyelmé a női Krisztusra, akinek betiltották a prédikálást, mert hívői lustálkodásra s heyeségre adták magukat, mondván: Krisztus fog sorsunkról gondoskodni. Az orvosok csudálatosképpen normálisnak találták a női Krisztus elméleti állapotát.

* **A nagy hadgyakorlatok elmaradnak.** Az idei nagy szárazság egyik, minden esetre váratlan következménye lesz esetleg az is, hogy az idei nagy hadgyakorlatok, amelyeket Csehországban akartak megtartani, valószínűleg elmaradnak. Bécsi levelezőnk erre vonatkozólag meg erősíti azt a táviratban röviden már tegnap közzétett híradásunkat, hogy a katonai hatóságok élénk figyelmet fordítanak a Csehország déli részében uralkodó vízhiányról szóló jelentésekre. A tartós szárazság miatt ugyanis ott a kutak és források annyira kiapadtak, hogy ha csak időközben bő-éges eső nem esik, a nagyobb csapattesteknek vízzel való ellátása szinte leküzdhetetlen nehézségek-

kel járna. A katonai hatóságok ezt tekintetbe véve már most számolnak az az eshetőséggel, hogy az idej nagy hadgyakorlatok elmaradnak.

* **Az ecsedi lápról.** Széll László dr., a debreceni növénykísérleti állomás vezetője, Bíró Gusztáv és Meszlényi Emil asszisztensekkel beható tanulmányokat végzett arról az érdekes témáról, hogy az ecsedi láp őszi égése a talaj termelőképességére milyen hatással volt. Széll László ezeket mondja: Az ecsedi síkláp talajrétegei a külföldi síklápok talajrétegeitől összetételükben, kémiai s mechanikai sajátágaikban lényegesen eltérnek. Hasznosításuk azért hazánk gazdasági viszonyai között majdnem tisztán növénytermelésre szorítkozik, amelynek aztán okkal-moddal kitűnően felelnek meg. Ilyen talajnak az égés nem hogy nem ártana de ellenkezőleg még használna s tápereje okszerű talajművelés, céltudatos trágyázás esetián beláthatatlan idők múlva sem fog esökkenni. Széll kijelenti, hogy az ecsedi láp, általában a hazai tőzeglápok agrikultur kémiai tanulmányozását a tárgy országos jelentőségénél fogva folytatni, illetőleg kiterjeszteni kívánja. A tanulmány ezen végső passzusa jelzi, hogy Széll se tartja kísérletei eredményét teljesen tisztázottnak. A kérdés nagy fontosságát Talián földművelésügyi miniszter is tudja s intézkedett, hogy a kísérleti állomások a tőzegtalajok vegyi összetételét, termőerejét tanulmányozzák. Ebből a célból küldötte ki a miniszter Károly Rezső akadémiai tanárt a berlini tőzegkiállításra is.

* **Halálozások.** Debrecen városának az elmúlt napon két halottja volt. Ezek a következők: Demjén Sándor ev. ref. 51 éves, Horváth Istvánné szül. Barabás Sára ev. ref. 68 éves.

* **Hogy halt meg Bismark?** Wolff, az ismert bajor író egy most megjelent könyvében, mely Bismarkról és családjáról szól, elbeszéli, hogy a vaskancellár rettentő nehezen halt meg. Utolsó pillanataiban folyton azt kiáltozta: Segítség! Segítség! Aztán lázas képződésében gyakran emlegette Szerbiát, Angliát, Török- és Oroszországot, majd így kiáltott fel: De jaj Németország, Németország! Németország! S utolsó pillanatáig görosösen rángatta azt a vastag szinort, mely azért volt ágya fölött kekeresztbe feszítve, hogy annak segítségével meg tudjon ágyában fordulni. S így tartott ez a halálküzdelem az utolsó pillanatig.

* **A garnizon hősei.** Egy berlini újság munkatársa beszélgetést folytatott Bilse hadnagygyal, az Egy kis garnizonból című regény nagy híre vergődött szerzőjével, aki elmondta neki, hogy hova vetődtek a regény egyes alakjai. Habenicht főhadnagy, aki a regényben Specht néven szerepel, most Kasselben rendőrpáncsnok, Schmidt hadsegéd egy hannoveri gyárban talált alkalmazást és ugyanott él, mint magánzó Bilse barátja Bandel kapitány. Fuchs őrnagy, a volt ezredparancsnok Gnesenben telepedett le, a barátja pedig, Ey, közelében, Mogilnóban szolgál. Az utóbbi felesége is ott van, aki a regényben porázon vezeti a parancsnokot és általa az egész ezredet. Black hadnagy, akiről a metzi tárgyaláson bebizonyult, hogy intimusa volt Erdler kapitány feleségének, azóta megönsült és Amerikába vándorolt ki, Hagele kapitány az egyedüli volt, aki igazi a regény szereplői közül aktív

szolgálatban maradt; ő most a hererók elleni háboruban vesz részt. Koch főhadnagy a felesége halála után Bonnba ment, hogy jogi szigorlatot tegyen. Maga Bilse nyugalomra vágyik és Berlin mellett Zehlendorfban egy villában lakik, ahol nagyobb arányú „irodalmi” működést akar kifejteni . . .

LETZTER JÓZSEF fényképészeti festészeti és fénykép nagytársi műterme Piac-utca 44. dr. Ujfalussy-ház. Allandó fényképkiállítás a műterem kapubejáratánál levő kirakásban.

* **Rohitsch-Sauerbrunn és az új Kaiserbad.** A gyógyhatású csodasóforrásairól híres Stájerország déli részében fekvő Rohitsch-Sauerbrunnban egy nagyszerű gyógyintézet létesült fizikai gyógymódok számára, mely tökéletes technikai berendezésénél fogva általános figyelmet érdemel. Az intézet a nagy gyógypark déli részén ivalakban terjeszkedik és egy külső, mint belső berendezése szeccszigás alakban van tartva. A tervek a jeni Matthes tanár által vizsgáltattak felül, ki azokat mintaszerűeknek találta. Az intézet *Aufschneider* Otto dr. vezetésével a modern higiénia minden követelményének megfelelően van berendezve. Kitűnő ventiláció, gőzfűtés, tűzbiztonsági intézkedések egészítik ki a technikai berendezéseket, melyek egyenként, mint összesen, úgy technikai, gyógytani szempontból, olyan különlegességek, melyeknek alig találhatók máshol. Nem szenved kétséget, hogy a Stájer tartomány által létesített elsőrendű intézet a gyógyforásokkal párosulva, a régi jóhírű Rohitsch-Sauerbrunn tekintélyét csak emeljni fogják.

* **Orvosi körökben** már rég ismer tény, hogy a Ferenc József keserűvíz valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és említésre méltó kellemes ízével fogva, már kis adagban is tetemesen fölülmulja. Kérjünk határozottan Ferenc József keserűvizet.

* **A piac legélénkebb helyén** egy-üzlethelyiség kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

Angol zephir turistaing 2 frt Feketénél.

Ma este az Arany Bika kávéházban Rácz Károly zenekara játszik.

Az orosz-japán háború.

Napok óta tart az izgatottság: mi történik Port-Artur körül? Ugy látszik az oroszok egyre vonulnak vissza és a japánok egyre biztosabban haladnak céljuk felé, hogy az orosz hadsereget bekerítsék és elfogják.

Ez a nagy döntő katasztrófa már nem késhet soká. Valamint Port-Artur bevételére is csak rövid idő kérdése.

A legújabb eseményekről távirati híradásaink ezek:

Újabb nagy orosz vereség.

Pétervár, augusztus 3. (Hivatatos.) Kuropatkin tábornok Miklós cárhoz in-

tézet augusztus 1-ről keltezett távirata jelenti: A keleti sereg parancsnoka azt jelenti, hogy csapatunk a janeselin-szoros állást elhagyva Langiansen irányában vonultak vissza. Csapatunk Sa-iamacsin-Liaojang irányában vonultak vissza, miután tegnap még egy véres küzdelemük volt. A visszavonulás az elülső állásokból történt a főállásra. Bár a csapatok előretolt állásukat megtartották, mégis nagy vereséget szenvedtek. Reméli, hogy a csapatok magában a főállásban megállják helyüket a túlnyomó ellenséggel szemben is. Az utolsó napokban kapott jelentések szerint Kuroki tábornok összes csapatait egyesítette, hogy erős csapást mérjen az oroszokra Szalmacsin és Liaojang irányában. A csoportosítás Fősziku és Öziaszür irányában történt a Taicsiho jobbpartján. A déli arcélén az ellenség ma határozatlanul vonult előre. A kutatás azt eredményezte, hogy az ellenség olyan mozdulatot tett, hogy a Haiesöngnél álló balszárnyunkal legalább három hadosztályal kerülje meg. A keleti seregnek délig nem volt semmiféle ütközete. Szalmacsin-Liaojang irányában azt észlelték, hogy az ellenség látszólag csak csekély haderővel nyomul előre utóőrünk jobb szárnya felé.

Port-Artur ostroma.

Csifu, aug. 3. Port Artur felől szakadatlanul heves tüzelés és bombázás halatszik, Kinaiak beszélnek, hogy a japánok rettentő pusztítást véghez visznek az erdőn, s hogy lehetetlen az erdőt megmenti. Mindkét részről sok a halott. Általános a vélemény, hogy a port-arturi oroszok vagy mielőbb megadják magukat, vagy valamennyien elpusztulnak.

Japán foglalások.

Niucsvang, aug. 3. A japánok bevették Hajcsöngöt.

Tokió, aug. 3. A japánok mindinkább közelednek Portarturhoz. Ma elfoglalták Portartur legfontosabb pontját: Sumbajku erősséget.

TÁVIRATOK

A német királyfi balesete.

Berlin, aug. 3. II. Vilmos német császár másodszületett fia. Eitel Frigyes herceg ma kerékpározott. Valami szerencsétlen vigyázatlanság folytán lebukott a kerékpárról. miközben kisebb zúzódásokat szenvedett. Állapota veszélytelen.

Leégett község.

Szöd, aug. 3. A község ma hajnal óta lángban áll. Eddig 200 ház leégett. 2 ember a lángok martalékává lett. A kár igen nagy.

Kirabolt vasut.

London, aug. 3. A Csikágó és Gf. Louis közt közlekedő gyorsvonaton öt vakmerő rabló kifosztotta a hálókocsik utasait. Azután pedig meghúzták a vészféket és a keletkezett zürzavarban elillantak.

Gabonatözsde.

Budapest, augusztus 3. Buzakinálát érő vételkedv élénk. Emelkedő irányzat mellett 100,000 métermázsra került forgalomba 30 fillérig drágább áru. Egyébb gabonanemek közül rozs 10—15 tengeri és zab 15 fillérrel drágább. Idő: meleg.

Buza októberre	10.96—70
„ 1905 áprilisra	11.00—01
Rosz októberre	8.63—33.
„ 1905 áprilisra	8.45—64.
Zab októberre	7.36—37
„ 1905 áprilisra	000—00
Tengeri augusztusra	7.29—30.
„ szeptemberre	7.28—30.
„ 1905 májusra	7.37—38
Repa augusztusra	10.60—70.

szilárd és folyékony
Sarg-féle Szappan
Glycerin
a bőrt fehérré
és gyöngéddé teszi.
Mindenütt kapható.

Glycerin szappan
ugy felnőtteknél, mint gyermekeknél a leggyöngébb korban a legkitünőbb tisztító szernek bizonyult. Ismert tekintélyek, mint dr. Hebra tanár, Seuhauta, Frühwald, Breus Károly és, Gusztáv, Schandlbauer stb. . . által legjobb eredménnyelhasznált.

Mosó férfi ruhakelme

Sepsi-Szt.-György-i
magyar gyártmány, ●
I öltönyre való

● ● 3.50—5 frtig,

DONOGÁN és SOMOSSY

Kunz József és Tsa utóda cégnél,
Debrecen, Kistemplombazár.

Főzőnő kerestetik

40 50 éves, nagyobb üzlethez, havibér: 30 kor.; egyedül állók előnyben részesülnek. Cim: Hatvan-u. 29.

Fényképező gépek,

lemezek, filmek előhívó és rögzítők, aranyfürdők, cartonok dus választékban, gyári áron részletfizetésre is kaphatók:

Borsos Katánál

Debrecen, Városház épület.

Tanítás és sötétkamara használatát díjtalanul.

Legrégibb és legnagyobb butoraktár DEBRECENBEN.

BUTOROK.

legnagyobb választékban, jutányos árban, izléses és legszolidabb kivitelben csakis

Killer Ede

butorgyáros, cs. és kir. udvari szállítónál

DEBRECEN,

főpiac, a főzőszéssel szemben kaphatók, hol úgy a legszerényebb mint a legdiszesebb menasszonyi kelengyék, szobaberedezések és díszítések kifogástalanul eszközöltenek.

Szabadalmazott. o o o o Diadal.

Hűtőházak hűtőgéppel vagy amerikai rendszerű jégkészítéssel. Ez kisebb arányokban a szén-sav rendszer alapján.

Jégyártógépek bármely célra és bármely méretben.

Jégszekrények szifonok és az összes e szakmába vágó cikkek.

Stanol-kupakok, pincefelszerelési cikkek, elsőrendű minőségben és igen megbízható kivitelben kaphatók:

dr. Wágner és társai

fémáruháiban Budapesten, Tinody-utca 3. Árjegyzékek, költségvetések, tervrajzok ingyen és bérmentve. — Előnyös fizetési feltételek. — Olesó árak.

A ki olcsón, jól, praktikusán és modernül

építkezni akar

forduljon

BORSODY I. S. építészhez

DEBRECENBEN, Hunyadi-utca 21. szám.

Templomok, városi lakóházak, kastélyok, iskolák, fürdők, gyárak gazdasági épületek stb. tervezését vagy elkészítését, nedves lakások szárazzá tételét, betonrozásokot vagy bármily építkezési munkákat helyben vagy vidéken olcsón a legjobb kivitelben elvállal. Épületekre törlesztéses kölcsönt eszközöl ki. Biztos sikerrel előkészít a kőműves, kőfaragó és ács mesteri vizsgára. Építő iparosoknak előnyösen készít tervek költségvetést stb.

Csász. és kir.

udvari szállító.

FERNOLENDU

A világon legjobb lábbeli fényesítő és fénycrém mindenféle világos és fekete bőrnek részére, mely kiváló szép fényt és tartósságot ad a bőrnek. Elhasznált peccátes, sárga vagy barna bőrtnek a Lyosin egészen új fényt ad.

Alapított 1832. Gyári raktár Budapest V. Lipót-körút 24. (Briefadresse Wien III.)
Wasche kaufen Sie nur Brunnenseife. Mindenütt kapható.

M. A. vasutak menetrendje
1904. május hó 1-től.

Debreczemből indul:			
Budapest felé (vegyesvonat)	d. u.	3:30	
Budapest felé (gyorsvonat)	d. u.	4:16	
Budapest felé (gyorsvonat)	reg.	8:57	
Budapest—Nagyvárad felé	d. u.	12:07	
Budapest—Nagyvárad felé	este	10:31	
P. La dány—Nagyv. minden kedd	d. e.	11:12	
Csak P.-Ladányig	este	8:10	
Csak P.-Ladányig motor menet	reggel	5:08	
Szatmár—M.-Sziget felé	d. u.	8:56	
Csak Szatmárig (gyorsv.)	d. e.	8:41	
Csak Szatmárig teher v. szem. szal		7:56	
Szatmár—M. Sziget felé		2:50	
Szatmár—M. Sziget felé (gyorsv.)	d. u.	12:07	
Csak Szatmárig	reg.	5:10	
Miskolcz—Kassa felé	reg.	8:38	
Miskolcz—Kassa felé	este	6:56	
Szerencs—S.-A. Újhely Kassa f.	d. u.	4:11	
Csak Nyiregyházig	d. u.	12:10	
	reg.	5:36	
m. áll. v.-től		5:44	
vásártérről		8:09	
m. áll. v. től 1	reggel	8:16	
vásártérről		11:07	
m. áll. v.-től 1	d. e.	11:07	
vásártérről		11:16	
H.-Böszörmény —	d. u.	4:26	
B.-Sz. Mihály felé		4:38	
	d. u.	12:11	
vásártérről		12:21	
m. áll. v. től	este	6:48	
vásártérről		6:53	
vásártérről	reggel	4:36	
Füzes-Abony felé m. á. v.-től		4:56	
Füzes-Abony felé vásártérről		4:06	
Óhat-Köcs—Polgár felé m. á. v.-től	d. u.	4:28	
Óhat-Köcs—Polgár felé vásártérről	d. u.	9:36	
Derecske—Nagy-Léta felé	reg.	4:31	
Derecske—Nagy-Léta felé			
		1	
		6:50	
	d. u.	5:40	
	este	9:46	
	reggel	9:36	
	este		
		7:25	
	reggel	9:—	
	d. u.	2:—	
	este	7:05	
	este	9:15	
	d. u.	12:16	
	d. u.	8:29	
	este	6:26	
	éjjel	2:24	
	d. u.	2:15	
	reggel	7:45	
	reggel	5:08	
	reggel	7:26	
	reggel	8:46	
	d. e.	11:37	
	d. u.	9:55	
	este	10:11	
	este	8:40	
	reggel	8:04	
	d. e.	1:31	
	este	7:50	
	d. u.	3:48	
	reg.	7:33	
	reg.	7:40	
	d. e.	1:15	
	d. e.	11:22	
	este	6:06	
	este	6:12	
	este	9:51	
	este	1:57	
	d. u.	1:46	
	d. u.	3:52	
	d. u.	28	
	d. u.	9:34	
	d. u.	5:35	
	reggel	7:44	
	reggel	7:54	
	reggel	7:15	
	d. u.	8:13	

A FÖLDES-féle Margitcrème legjobb a világon. Hatása csodás.

A nőiszepe | **Legkitűnőbb a nap és**

lérésére, tökéletesítésére és fenntartására legjobb és megbízhatóbb a vegyisza teljesen ártalmatlan

szél befolyása ellen sem higanyt, sem ólnot nem tartalmaz a zsirmentes közkedvelt

FÖLDES-féle Margit Crème

Ezen világhírű arckenő pár nap alatt eltávolítja a bőrtől a pattanást, (Mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és az arcot, fehérré, simává varázsolja üdít és fiatalít.

A : his tégey 1 k. vagy 2 k.

Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő.

FÖLDES KELEMEN
gyógyszerész ARAD.

Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és illatszerekkereskedésben.

Kiváló toilett-cikkek:

Margit-hőlgypor (3 színben) K. 1-20
Margit szappan 70 f.
Margit-főpép 1.-K. (Zahn pasta)
Margit-arcvíz 1.-K.

Főraktár:
Földes Kelemen
gyógyszerész
ARAD.

Hölgyek részére nélkülözhetetlen!
Legjobb szépítőszert.

5541—1904.

Pályázati hirdetmény.

Hajduszoboszló rendezett tanácsu városban halálozás folytán üresedésben jött egyik orvosi állásra pályázatot nyitok.

A megválasztandó orvos tisztí orvosi teendőket ellátására kötelezve van.

Fizetése évenként 1400 korona és a szabályrendelettel megállapított látogatási díjak szedtetésű joga.

Mindazokat, kik ez állást elnyerni óhajtják felhívom, hogy orvostudori és tisztí orvosi oklevéllel, valamint az eddigi gyakorlatukat igazoló bizonyítványaikkal felszerelt pályázati részvényeket folyó évi augusztus hó 20-ik napjáig Hajduszoboszló város polgármesteréhez adják be.

Debrecen, 1904. július 20.

Rásó Gyula
kir. tanácsos alispán.

Kertek kiültetési ideje megérkezvén felhívom tisztelt virág kedvelő közönséget hogy kertészeti te-
lepemet megtekinteni kegyeskedjenek ahol minden
kigondolható növények szép erőteljesek és nagy
mennyiségben legnagyobb választékban olcsó árban
kaphatók!

vásárolt növények haza szállítanak esetleg ki is ültetnek
Tömeges látogatásért esedezve vagyok teljes tisztelettel

Paozelt János.

Telepem: Margit fürdővel szemben, Ferenc József ut 6 szám
alatt van Debrecenben.

Drótüveg

épületek felső részére gyárakés műhelyekben, üvegházak, verendák alapzatokra satb. **A jelenkor kitűnő üveganyaga.** szállítja: **Üveg ipar részvénytársaság,** ezelőtt Siemens Frigyes, Neusattl, Ellbogen mellett. (Csehország).
A gyárat képviseli **Bolgár Pál,** Budapest VI. felső erdősor 16-18.